

Lastniki in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Črnomelj, Kočevje in Novo mesto. — Izhaja vsak petek. — Urejuje uredniški odbor. — Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. — Poštni predal 33. — Telefon uredništva in uprave 127. — Tekoči račun pri Mestni hranilnici v Novem mestu 616-H-T-24. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din. — Tiska Tiskarna Slovenskega poročevalca v Ljubljani.

Dolenjski list

Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto

Vodovod Stična-Dobrnica Trebnje

Nedavni občni zbor delegatov Vodne skupnosti Stična je obravnaval dosedanje uspehe pri gradnji velikega vodovoda Stična - Dobrnica - Trebnje, prav tako pa tudi letošnje možnosti za nadaljevanje gradnje.

Vodna skupnost Stična šteje 774 članov. Razen v občini Velika Loka ima člane v vseh zainteresiranih občinah. Največ članov je v občini Trebnje, 293, najmanj pa v Velikem Gabru, kjer jih je le 25. Sorazmerno malo članov pa je plačalo pristopnino, vsega komaj 195 članov. Navzlic zadržanosti prebivalcev nekaterih občin kot so Velika Loka, Veliki Gaber in še katera, pa so bili lani pri gradnji doseženi prav lepi uspehi. Končano je bilo zajetje treh izvirov, položen cevovod preko zbiralnika do rezervoarja nad Virom ter odcep proti Stični v dolžini 1212 metrov, prav tako

Vodna skupnost Stična šteje 774 članov — Doslej položeni 6129 m cevi — Letos nameravajo položiti 9102 metra glavnih cevi — Da bo šlo delo hitreje, je potrebno sodelovanje prebivalcev

je končan tudi rezervoar nad Virom. Doslej položeni cevovodi je dolg 6129 metrov. To pomeni, da je bila prva etapa gradnje vodovoda uspešno končana. Za vsa ta dela je bilo predvideno po proračunu 36.126.190 din, porabljeno pa le 33.382.997 din, kar pomeni prihranek 2.743.643 din. V Stično je voda pritekala že na Dan republike 29. novembra lani. Člani Vodne skupnosti Stična so pri tem prispevali v denarju, s delom ali materialno vrednost 568.826 din. To je

in resnici kaj skromen delež zainteresiranih prebivalcev. Gradnja vodovoda se letos nadaljuje v približno enakem obsegu, vendar je hitrejši tempo gradnje v veliki meri odvisen od pomoči in sodelovanja prebivalcev zainteresiranih občin. Iz sklada republiške pomoči Primorski, Kočevski in Dolenjski je določeno za to vodovod 20 milijonov din. Druga etapa gradnje vodovoda, ki jo letos izvajajo, predvideva položitev glavnega cevovoda do Medvedjeka pri Velikem Gabru v dolžini 9102 metra. Dalje dograditev rezervoarja na Medvedjku 120 kubičnih metrov prostornine ter stranski odcep proti Dobru do gradilišča Avto-cesta. Načrt za del gradnje je revizijska komisija že potrdila. Za izvedbo načrta bi bilo potrebno po predračunu okoli 92 milijonov din.

Mal od začetka gradnje pa do dograditve celotnega omrežja po projektu.

Sprejet je bil sklep, da se letos predvsem gradi cevovod do rezervoarja nad Virom do rezervoarja na Medvedjku, to je v dolžini 5 kilometrov, za kar se bo porabila dotacija republike, deloma pa tudi prispevki članov Vodne skupnosti. Določen je bil znesek za hišni priključek v višini 5.000 din za en priključek. Za odjemalce, ki niso člani Vodne skupnosti do dne, ko se začne kopati jarek proti njihovi vasi, ali pa se ne udeležujejo prostovoljnega dela pri kopanju jarkov, znaša ta priključitveni znesek, oziroma prispevek 30.000 din. Določena je bila tudi vodarina, ki znaša za eno osebo mesečno deset dinarjev, za konja ali govedo pa 5 din mesečno na glavo. Engro odjemalci vode plačajo 20 din za kubični meter. Ta tarifa velja do prihodnjega običnega zbora. Vodna skupnost si ustanovi lastno vodovodno inštalatersko delavnico. Glavni upravni odbor je bil zadolžen, da skrbi za izdelavo nadaljnjih načrtov s proučitvijo najbolj ugodne izvedbe gradnje za vse sektorje.

Občni zbor Vodne skupnosti Stična je tudi dokazal, da so povsem neosnovane govorice, ki so se širile zlasti v Trebnjem in okolici, češ da gradbeni odbor troši skupna sredstva za odcepe k posameznim vasem.

USTANOVILI BODO KSS

Na pobudo občinskega odbora Socialistične zveze Ribnica je bil ustanovljen iniciativni odbor za ponovno upostavitve Krajevne sindikalne zveze, ki je pred nekaj leti prenehala s delom. Na zadnjem sestanku iniciativnega odbora 20. aprila, kjer so izbrali predsednika in tajnika iniciativnega odbora je bilo sklenjeno, da bodo člani sindikalnih združenj v ribniški občini izvolili delegate za ustanovni zbor KSS do 7. maja. V času od 7. do 10. maja pa bo ustanovni zbor KSS Ribnica. Z ozirom na močno sindikalno življenje oziroma veliko število članstva v tem predelu bo ponovna upostavitve KSS prišla ob pravem času.

„Slovenija junaška, svobodna zdaj si ti...“

Ta pesem velikega časa revolucije in borbe je v velikih majskih dneh 1945 zmagovito zaorila po slovenski domovini in razglasila uresničeni cilj vseljudske vstaje: »Slovenija junaška, svobodna zdaj si ti!« Osvojen je okupatorjev, izdajalcev, izkoriščevalcev, mrakobe stoletij! Pelj so je borci, pel jo je ves narod, še osvobojena zemlja jo je odpevala. »Brigade s hribov so se vsule kakor plaz« — 1. maja osvobojeno SLOVENSKO PRIMORJE, 4. maja je prišel Glavni štab Slovenije v osvobojeno AJDOVŠČINO, 5. maja je v Ajdovščini Boris Kidrič sestavil prvi NARODNO VLADO SLOVENIJE... 8. maja osvobojeno NOVO MESTO... 10. maja je prišla v Ljubljano Slovenska narodna vlada. S Triglava je nad prelepo in novo slovensko domovino zavihrala naša nova zastava s peterokrako — simbolom borbe, svobode, socializma.

Precej zmanjšan proračun LOMO Novo mesto

Na 28. redni seji je Ljudski odbor mestne občine Novo mesto 28. aprila letos sprejel proračun za leto 1955. Hkrati je obravnaval in reševal še razna druga vprašanja mestne občine. Tako kot okrajni narokuje tudi mestni proračun varčevanje v vseh postavkah, zlasti pri negospodarskih investicijah. Celotni proračun je predviden v znesku 36 milijonov dohodkov in izdatkov. Za negospodarske investicije je v proračunu predvideno 7 milijonov 418 tisoč din. Iz tega zneska se bodo plačala dela pri ureditvi osnovne šole in gimnazije, za delno pomoč pri gradnji športnih stadionov, zgradila se bo lopa za orodje, uredilo pokopališče in grobovi, iz tega fonda bo črpano tudi za ureditev odra v Domu ljudske prosvete, za urbani-

stični načrt, za nove ceste in nove poti v novem naselju na Grnu in Kodeljevem hribu v Zabji vasi, za načrt za cesti v Kandiji od mostu do železniške postaje Kandija in Zabje vasi ter še za druge potrebne izdatke. Za vzdrževanje cest, pokov parkov, opornih zidov, perišč, mostov, klopi in drugih komunalnih naprav je določeno v proračunu 6 milijonov din. Ta dela bo v bodoče izvajalo, poleg drugih, novo ustanovljeno mestno komunalno podjetje »Snagac«, ki ga je ustanovil LOMO s posebnim odlokom na tej seji.

Posebna postavka v proračunu je letos znesek 4 milijone 340 tisoč din, ki je namenjen za gradnjo stanovanjskih sob in stanovanj na podstrešjih stavb. V marsikateri stavbi bi se dalo z majhnimi stroški pridobiti stanovanjski prostor, s čimer bi vsaj delno omilili vedno večjo stanovanjsko krizo. Na tej seji je ljudski odbor mestne občine na prošnjo posameznikov in po odobritvi sveta za komunalne zadeve in Zveze borcev dodelil enajstim prosilcem stavbne parcele za gradnjo stanovanjskih hiš ob Ločenski cesti in na Kodeljevem hribu v Zabji vasi.

Na pobudo občinskega odbora Socialistične zveze Ribnica je bil ustanovljen iniciativni odbor za ponovno upostavitve Krajevne sindikalne zveze, ki je pred nekaj leti prenehala s delom. Na zadnjem sestanku iniciativnega odbora 20. aprila, kjer so izbrali predsednika in tajnika iniciativnega odbora je bilo sklenjeno, da bodo člani sindikalnih združenj v ribniški občini izvolili delegate za ustanovni zbor KSS do 7. maja. V času od 7. do 10. maja pa bo ustanovni zbor KSS Ribnica. Z ozirom na močno sindikalno življenje oziroma veliko število članstva v tem predelu bo ponovna upostavitve KSS prišla ob pravem času.

Pomlad v Birčni vasi

Teško pričakovana pomlad je prišla. Takoj ko je sneg skopnel na prinesli pionirji precej vrtnice — divjakov in jih zasadijo pred šolo. Cepili jih bodo sami in na ta način opešali šolsko poslopje. Pripravljajo se za proslavo 1. maja. Krasen sončen pomladanski dan 23. aprila pa je pionirje razgibal. Imeli so namreč športni dan. Vesele volje so sedli na vlak in se odpeljali v sončno Belo krajino. V Črnomlju so videli marsikaj lepega in zanimivega, kar jih je navdušilo. Nato so si ogledali tovarno Beljad in rudnik v Kanizari. Pionirji so se za vso napravo silno zanimali. Tovariša v obeh podjetjih sta s svojo razlago in pripovedovanjem vzbudila polno zanimanje. Spoznali so, da delavec, posebno v rudnikih, s svojim napornim delom veliko pripomore do boljšega življenja. Videli so tudi partizansko bolnico, ki je delovala med NOV in sobo, v kateri je umrl narodni heroj komandant Stane Rozman.

Prosvetni delavci Suhe krajine v Ambrusu

Pretekli teden so se učitelji suhokranjskega pododpora Društva učiteljev in profesorjev zbrali na konferenci v Ambrusu. Tov. Tončka Urbanec je pred vsemi učitelji prikazala delo kombiniranega pouka. Imela je zadovoljivo v četrtem in računovodstvo v drugem razredu. Po nastopu smo se pomenili o lepo nastopi uri in o problemih kombiniranih razredov. Tovarišica upraviteljica je govorila o spisu v osnovni šoli, njena kolegica pa o novem plačnem sistemu pri nas. Predsednica pododpora je učiteljsko seznanila s problemi republiškega okrajnega združenja. Težko vprašanje učiteljsva na tem sektorju je pomanjkanje primerne stanovanj. Pogovorili smo se tudi o skupinskem študiju. Do prihodnjega sestanka bodo vse

grupe preštudirale reforme šolskega sistema, skupno pa bomo o tem razpravljali na prihodnji konferenci. Tov. Vute je kot član Pedagoškega društva seznanil učitelje z željo, naj bi zbirali podatke o vzrokih neuspehov v šoli. Odločili smo se, da bodo vse šole za 10 let nazaj naredile statistični pregled uspehov in neuspehov, na podlagi šolskega obiska in upoštevajoč še druge čimoteje, ki vplivajo na uspeh: pomanjkanje primernih prostorov, prosvetnih delavcev, pomanjkanje učil, preizapolnjenost učencev z delom doma, bolezni, socialne priroke, oddaljenost od šole in podobno. Zbranim prosvetnim delavcem je spregovoril še tovariš s tajništva za notranje zadeve o prometnih predpisih in o neizpolnitvi, zlasti z ozirom na šolske otroke.

—m—

Pionirji so bili veseli in zadovoljni, ker so videli tisti delček slovenske zemlje, ki je veliko prispeval v boju proti osvajaču in izdajalcu. Videli so in opazili skrb ljudske oblasti, da se industrijsko dvigne in spoznal gostoljubnost belokranjskega ljudstva. Vodstvo in vsi pionirji se obema podjetjema najlepše zahvaljujejo za obdaritev in pogostitev z željo, da se še kaj vidimo. B. D.

Titova štafeta v črnomaljskem okraju

Tudi letos bodo iz črnomaljskega okraja odnesli pozdrave in čestitke maršalu Titu za rojstni dan. Izvedbo letošnje štafete je za območje okraja prevzela okrajna zveza TVD Partizana skupaj s SZDL. Ustanovljen je še okrajni štab, v katerem so bili poleg zastopnika Partizana in SZDL povabljeni še predsednik ZB, prosvete, gasilcev, planincev, motodruštva

Dopisujte v »Dolenjski list«

VREME
V dneh od 5. do 12. maja. V naslednjih dneh spremenljivo vreme, od nedelje dalje predvidoma spet lepo in toplo.

KONGRES MIRU

Ne je pri nas doma, tudi v tujini so z veliko pozornostjo spremljali potek III. kongresa Zveze borcev. Nekateri tuji napredno usmerjeni časniki so ta kongres imenovali »Zborovanje miru«.

Nedvomno so že nekateri zunanji znaki dali kongresu poseben poudarek. Prisostvovala sta mu častni predsednik Svetovne federacije bivših borcev bivši predsednik francoske republike g. Vincent Auriol ter generalni tajnik te federacije g. Curtis Compaigne. Zveza borcev, ki šteje 1.300.000 članov pri nas, je tudi vključena v to svetovno organizacijo, v katero je vključenih 124 organizacij bivših borcev iz 29 držav. Se prav posebno pa so v svetu odjeknili sklepi tega kongresa. Ko je predsednik Tito v ekspoziciju pred Ljudsko skupščino povedal, da imamo pri nas doma uran, to je osnovno surovino za sproščanje atomske energije, in da naši znanstveniki že pripravljajo vse potrebno za miroljubno izkoriščanje jedrske energije, so bili marsikje v svetu presenečeni. V svojem pozdravnem pismu kongresu je predsednik Tito opozoril na nevarnost, ki preti človeštvu, če bi v svetu uporabili atomsko energijo v razdrilne namene. Zato je razumljivo, da je kongres v svoji resoluciji v boju za mir in sodelovanje med narodi odločno dvignil svoj glas, da je treba preprečiti uporabo atomske energije v vojne namene in da je treba to največje odkritje izkoristiti za napredek človeštva, ne pa za uničevanje. Tudi v tem smislu je bil ta kongres Zveze borcev zborovanje za mir, saj vsi člani naše velike organizacije sami prav dobro vedo, kaj pomeni silerna vojna.

Kmetijska zadruga Semic bo dala obračun

Kmetijska zadruga v Semicu, v katero je vključenih 153 članov, zajema dve tretjini semičke občine, dejavnost lesnega odseka pa sega tudi v Črnomelj in Metliko. KZ ima poleg dveh trgovin, ki prodajata vse tovarniške produkte, ki jih kmečki proizvajalec potrebuje, odkupljeta pa kmetijske proizvode, predvsem les, vino, sadje, mleko, kožo, zdravilna zelišča itd., še mlekarstvo, čevljarno, ekonomiji z bifejem in samostojnim gostinskim obratom »Pod lipo« v Ljubljani. V sestav zadruge spadajo še transportno-strojni odsek, brivnica in pekarna. Poleg produktivnih obratov in odsekov ima KZ še dva pospeševalna odseka — živinorejskega in vinarsko-sadarskega. V nedeljo 24. aprila so se združniki zbrali na redni letni občni zbor na katerem so potrdili zaključni račun za preteklo leto, razdelili dobiček na sklade ter izvolili novl odbor. KZ v Semicu je lani dosegla lepe uspehe, ki bi pa bili vse-

kakor lahko večji in vidnejši. Vsi obrati in odseki so bili aktivni, razen ekonomije, ki je imela zgubo zaradi posledice predlanske slane ter nepravilnih transportov vina. Letna bilanca izkazuje 4 milijone 514.000 dinarjev čistega dobička, ki izvira večinoma iz lesne trgovine. Ta vsota bi pa morala biti vsakakor večja glede na velik promet, ki ga je zadruga imela. Omeniti moramo, da je zadruga plačala v preteklem letu 440.000 zamudnih ter kazenskih obresti in stroškov arbitražnih sporov in to večji del po krivdi bivšega upravnika, ki je vodil povsem zgrešeno in nestrokovno finančno in kadrovsko politiko. V preteklem letu je upravni odbor odstavil kar tri računovodje zaradi nediscipline in pljančevanja. Živinorejski odsek je lani pregledal vse govejo živino ter začel sprejemati plemenjake. Posredoval je tudi najem pašnikov in košnje trave pri okrajnem posestvu v Črnomlju. Sadarsko-vinarski odsek je skupaj s občino organiziral spomladansko škropljenje sadnega drevja ter nakup sadnih sadežev za sadovnjake in vinograde. V razpravi so navzoči kritizirali del bivšega upravnika, ki je namenoma zviševal cene posameznim predmetom, tako da je moral ta ali oni proizvod prepotovati več obratov v KZ, da je končno dospel na cilj. Tako je upravnik kupil v Ljubljani kuhinjsko tehnilo za 1.175 din, jo nato odnesel v Semic in zopet nazaj v Ljubljano, kjer jo je prodal zadrugi gostilni za 4500 din in pri tem nabil kar 300 odstotkov marže. Tudi investicije, ki jih je vodil in plačeval bivši upravnik iz obratnih sredstev, so kritizirali. Tako bodo morali sedaj iz dobička plačati kar 2 milijona 160.000 dinarjev za zgrajeno garažo, ki je od blizu gledana podobna močnemu betonskemu bunkerju. Kmetje so se zanimali tudi za socialno zavarovanje ter za delo novo ustanovljene kmečke

hranilnice in posojilnice v Črnomlju.

Novi odbor, kateremu je članstvo zaupalo vodstvo zadruge v tekočem letu, bo imel vsakakor teško in odgovorno nalogo, ker bodo zadruga na sedežih bodočih komun dobile važno vlogo pri obnovi našega kmetijstva, ter pri vseh ostalih gospodarsko kulturnih panogah družbene uprave.

Frane Magister

Občni zbor KZ v Dol. Toplicah

Kmetijska zadruga v Dol. Toplicah, ki šteje 223 članov (lani je pristopilo 100 novih članov), je imela pred kratkim redni letni občni zbor. Delovanje zadruge, ki ima poleg trgovskega odseka še lesni, kmetijski, živinorejski in sadarski odsek, je bilo prav uspešno. V preteklem letu je priredila živinorejsko razstavo in se sploh mnogo trudila za dvig živinorejske, ki je v času osvobodilne vojne mnogo utrpela. Tudi za dvig sadjarstva je mnogo storila in oskrbela škropljenje sadnega drevja in novih nasadov. Za dvig poljedelstva pa je nudila članom veliko pomoč z dobavo gnojil po znižanih cenah.

Trgovina je v preteklem letu imela 16 milijonov prometa, lesni odsek 40 milijonov, čistega dobička pa je bilo 3 milijone dinarjev. V zadnjem času se je trgovska poslovalnica zadruge preselila v nove lastne, povsem moderno urejene trgovske prostore.

Speharji se prebujajo

Tudi prebivalci vasi Speharji in okolice hočejo z duhom časa naprej. Sklenili so, da si še letos postavijo gasilski dom, ki bo imel kot trdijo, tudi dvorano za prireditve. 23. aprila so sekali les v Graščici za ta gasilski dom. Vsi možje in fantje so brezplačno pomagali pri tem delu. J. J.

Umrla je partizanska mati Gabrijela Malešič iz Gradaca

14. aprila je preminula najstarejša Gračanka, partizanska mati Malešič Gabrijela v visoki starosti 86 let. Na borni belokranjski kmetiji je v srečnem zakonu vzgojila 12 otrok, ki so vsi aktivno sodelovali v NOB kot borci in dobri aktivisti. Vojna tudi njej ni prizanesla, Italijanski fašisti so ji upeli domačijo, njo pa kljub visoki starosti internirali na Rabu. Malešičeva mama je junaško prenašala internacijo in vojne tegebo z globoko vero v zma-

go revolucije in demokratičnih načel. Po povratku iz zloglasnega taborišča je v svobodni domovini dajala sovaščanom svetel zgled izpolnjevanja državljanjskih dolžnosti — delna in izčrpana je bila vedno prva na volišču in volila za kandidate OF. Njena tiha želja iz taborišča se je izpolnila — pokopališča smo jo v svobodni belokranjski zemlji. S. S. J

Stanje in bodočnost vino-gradništva v Beli krajini

Ce hočemo pregledati stanje vinogradništva, njegovo gospodarsko važnost in podati objektivne možnosti razvoja te panoge v Beli krajini, je nujno, da si najprej ogledamo splošno karakteristiko gospodarstva v tem delu Slovenije.

Po osvoboditvi, posebno pa še v času izvajanja petletnega gospodarskega načrta, se je v zveznem merilu naše države povzela posebna skrb v predelovalni in proizvodni in gospodarsko zaostalinim republikam, da bi se na ta način naše celotno gospodarstvo dvignilo. Pri tem pa ne smemo iti mimo dejstva, da tudi v naši republici posamezni predeli po svoji gospodarski in kulturni strukturi niso izenačeni, temveč lahko ugotovimo, da je v primeru z ostalimi deli Slovenije, na Dolenjskem in v Beli krajini vladalo gospodarsko zaostalost, tako glede industrijskega razvoja, kakor glede kmetijstva, in da je treba prav v tem delu iskati vzroke pasivnosti teh predelov. Ko danes govorimo in pišemo o potrebi dviga našega kmetijstva, kot osnovne panoge našega narodnega gospodarstva, Bela krajina gotovo zasluži, da se jo vsestransko podpre, saj je v narodnoosvobodilni vojni nosila levji delež prispevka. Ta del Slovenije, ki je v najtežjih dneh vzdržal, je vsekakor upravičen, da razvije vse svoje gospodarske in prirodne možnosti, ki jih nudi zemlja ter usposobljenost in naseljenost prebivalstva.

Uspešen zaključek I. letnika kmetijske šole v Gradcu

Lansko jesen se je gospodarska šola iz Vinomera pri Metliki preselila v Gradac, kjer je dobila v tamšnjem gradu primerno prostore. Hikraj je bila ustanovljena za Belo krajino tako potrebna kmetijska šola. Ta je pričela s poukom 23. oktobra lani. Kot povsod, je bil tudi tu začetek težak. Neurejeno posestvo šole, ki meri skupno s Krupo okoli 45 hektarjev, a je za praktični pouk učenecv nujno potrebno, je bilo treba spraviti v red. Za še uspešnejši pouk mu še vedno manjkajo stroji, pa tudi hlev je treba čimprej zgraditi.

temu, da Belokranjci izredno skrbijo za svoje vinograde, pa ni opaziti neke sistematčne nege in načrtnega kultiviranja. Novi vinski zakon ter Zakon o pospeševanju vinogradništva, ki ga pričakujemo, ter načrtna obnova in nova vinska klet v Metliki bodo vsekakor prispevali, da bo vinogradništvo v Beli krajini postalo visoko aktivna gospodarska panoga, ki bo tamšnjemu prebivalstvu omogočila obstanek na svoji grudi, saj imamo cel niz predelov, ki niso sposobni za druge kmetijske kulture, sposobni pa so zaradi terena in ostalih lastnosti zemlje dati dobro in zdravo vinsko kapljico.

Ne oziiraje se na to, da bi se pravilno odnegovana belokranjska vina lahko uveljavila tudi na inozemskih tržiščih, posebno črnina, mislim tudi predvsem na potrebo oskrbe našega domačega tržišča z zdravo in pristno domačo pijačo, katero si naš potrošnik, po izkušnjah v zadnjih letih, želi.

Tu pa moramo upoštevati še neko drugo važno stvar. Četudi smo bili dosedaj vajeni, da se je ogromni procent pridelka v naših vinogradih porabil izključno za predelavo v vino, ne smemo iti mimo dejstva, da je mogoče grozdje uporabiti v svežem stanju kot odlično hrano ali pa tudi za grozdne sokove, ki so pri nas skoraj neznan. Kar se tiče uporabe svežega grozdja, se vsi svetovni fiziologi strinjajo, da je grozdje zaradi svojega idealnega kemijskega sestava zelo koristna hrana.

Kljub temu, da večkrat pojemno slavo kvaliteti naših vin, v tem primeru n. pr. metliški črnini, pa moramo brez vsakega opešanja in brez vsakih iluzij priznati, da so naši vinogradi, posebno na Dolenjskem, pa tudi v Beli krajini v takem kritičnem stanju, da dobrega dolenjskega cvička skoraj ni več, prav tako pa je redka tudi dobra metliška črnina.

opraviti z vsemi mogočimi sorkami, kar vsekakor vpliva tudi na kvaliteto naših vin. To je vzrok, da že pri dveh sosednih zidanih ne moremo dobiti enakega vina. Poleg te pestrosti sort, pa naši vinogradniki, kljub vsej zainteresiranosti in volji, še vedno delajo niz napak pri sami negi in oskrbovanju vinske trte, tako, da se moramo čuditi, da trte kljub prirodnim nesrečam v zadnjih letih, še vzdržijo. Drugo pa je seveda vprašanje rentabilnosti teh naših še ostarelih vinogradov. Načrtna obnova, s katero smo začeli, mora vse te napake odstraniti. Vinogradi so opešani in nam kljub visokim proizvodnim stroškom ne dajejo več zadovoljivih pridelkov. Če velja za naše vinogradništvo na sploh, da porabimo preveč delovne sile za obdelovanje, to še prav posebno velja za Belo krajino. Zato ne kaže drugega, kot da naše vinogradništvo postavimo na rentabilne temelje.

(Se nadaljuje)

Razvoj dejavnosti Rdečega križa v novomeškem okraju

Mednarodna organizacija RK, ki ima na vsem svetu milijone pristašev in aktivnih članov, ima tudi v naši državi zelo vidno mesto med organizacijami. S podporo ljudske oblasti in množičnih organizacij ter vseh, ki jim je nesebično delo in pomoč vsakomur, ki je pomoči potreben, stvar vesti in ne prazna beseda, organizacija RK pridobiva na svojem ugledu in povečuje svojo dejavnost. Nad 4000 članov in okoli 5200 podmladkarjev, ki redno plačujejo članarino in aktivno delajo v okviru organizacije, je dokaz da je organizacija RK v novomeškem okraju postala torišče nesebičnega dela ljudskih množic.

Okrajni odbor RK Novo mesto je lahko stopil pred delegata vsega okraja na letni skupščini 28. aprila, saj je imel le obračun lanskega dela pred seboj. To delo se je zlasti pokazalo v izvajanju malih ansambljev in v izobraževanju ženske mladine. Odbori RK so namreč prešli iz ozkega torišča dela (samo dajanja materialne pomoči) v času vojne ali v miru na široko dejavnost prizadevnosti za izboljšanje življenjskih pogojev delovnih ljudi.

Šča dela (samo dajanja materialne pomoči) v času vojne ali v miru na široko dejavnost prizadevnosti za izboljšanje življenjskih pogojev delovnih ljudi.

Delo okrajnega odbora RK je bilo zlasti uspešno tam, kjer so dobri občinski in krajevni odbori RK. Brez aktivnega sodelovanja teh ne bi mogli dosegati takih uspehov. 26 izobraževalnih tečajev za žensko mladino, katere je obiskovalo nad 550 mladink kaže, da je odbor RK naletel na široko razumevanje tako pri članih kot pri nečlanih. Najbolj so zimsko izobraževanje ženske mladine vzeli na široko v Sentjernej, kjer so imeli kar dva tečaja s 86 tečajnicami. Povsem razumljivo je, da bo RK nadaljeval s takimi tečajmi tudi prihodnje zimo in jih na splošno želje še razširiti in tečaje za zdravo prehrano in podobno izobraževanje.

skih poplaval. Z njimi si sedaj dopisujejo, ker so se jim podmladkarji iz doline reke Morave prisrčno zahvalili za bratsko pomoč.

Težko je delo protialkoholne sekcije, saj je pijančevanje huda rana naših ljudi, ki povzroča obilo gorja. Uspešnejše borbe proti temu zlu si ni mogoče misliti brez znižanja cen brezalkoholnih pijač, ki so v mnogih primerih dražje kot alkoholne. Delegat iz Dol. Toplice je povedal, da stane pri njih 2 dcl koke 40 din, torej več kot vino. Občni zbor je predlagal, naj se taksa na alkoholne pijače zviša v korist znižanja cen brezalkoholnih pijač.

Odbori RK so sedaj pričeli z zbiranjem prostovoljnih krivdajalcev. V občini Rakovnik se jih je v nekaj dneh prijavilo 59, pa tudi drugod se množe prijavitelji. Prihod ekipe za odvzem krvi je predviden v mesecu oktobru. Prav je, da se prijavijo čim več prostovoljnih krivdajalcev za to človekoljubno akcijo.

V Livoldu je precej neobdelane zemlje

V letu 1954 je po kmetijskih uravah Kmetijsko gospodarstvo podjetja Kočevje ostalo precej neobdelane zemlje. Ostale pa so tudi velike površine nepokosene trave. Po nekaterih hibrovskih vaseh so ostali še celo vrsti nepokosene. Bi li pravilno in dolžnostno direktije in uprave je, da sedaj določijo in sestavi načrt, katere površine orne zemlje in travnikov bodo potrebne za gospodarstvo same uprave. Ostalo naj bi pravočasno dobili tisti, ki nimajo svoje zemlje ali jo imajo premalo, da bo vsa zemlja obdelana in izkoriščena. Za to naj poskrbita upravni odbor in delavski svet pri Kmetijsko gospodarskem podjetju.

Na našem trgu je še vedno pomanjkanje hrane, uvažati moramo maso, koruzo, pšenico itd. Zato moramo paziti, da bomo imeli vsak kosček zemlje obdelane, da bomo čim več pridelali doma.

Veliko delavcev in nameščencev, ki prejemajo otroški dodatek, bi v prostih urah radi delali na njivi. Toda ne upajo si vzeti zemlje v najem. Vsekar bi bilo pravilno, če vzame delavec na črana nekaj zemlje več, da bi to ne vplivalo na otroški dodatek. Če je zemlje dovolj in če bi zaradi tega imela ostati neobdelana, je to vendar velika gospodarska škoda. Zavodi za socialno zavarovanje, ki izplačujejo otroške dodatke, kakor tudi Uprava za dohodke, naj bi to objavili, da bi bilo jasno vsem. Ravno sedaj, ko dajejo zemljo v najem, se širijo razne govorice, med ljudmi pa je kritika, da je zemlje dovolj, obdelati je pa ne smejo.

Ce bo delavec ali nameščenec vzel v najem nekaj več zemlje kakor pripada na člana družine, ne bo Uprava za dohodke oz. Zavod za socialno zavarovanje mogel to smatrati kot dohodek, ki bi vplival na znižanje otroškega dodatka. Kdor zemljo želi obdelovati, je dal svoj doprinos k skupnosti.

Kmetijsko gozdarsko posestvo v Kočevju upravlja velike površine orne zemlje, to so njive vmes med privatno zemljo in ostale njive izven kompleksa, ki jih kmetijske uprave obdelujejo, razni travniki in kosenice, potem še vrtovi pri hišah, ki so že prodane, in vrtovi pri hišah, ki so jih uprave zadržale za svojo porabo. Ta zemlja se daje v najem, vrtovi tudi, vendar se to vsako leto menja.

Zemlja je še vedno splošno ljudsko premoženje, prav tako tudi veliko hiš in gospodarskih poslopij.

Obvestilo gozdnim posestnikom o roku za vlaganje prošelj in navodila o postopku

Obveščamo vse gozdne posestnike, lastnike ali upravitelje gozdov, da je za področje okraja Črnomelj in Novo mesto določen rok za vlaganje prošelj za sečno dovoljenje za gospodarsko leto 1956 in to od 5. maja do 30. junija 1955.

Dasi smo že v članku »Pojasnila gozdnim posestnikom glede izvajanja predpisov o gospodarjenju z gozdovci na kratko obrazložili postopek za izdajo sečnega dovoljenja, ne bo napak, če dodamo še nekaj konkretnih navodil, da ne bo pozneje nepotrebne kritike. Pri tem nas vodi predvsem želja, da bi ves postopek

potekal v skladu z zakonitimi predpisi in kolikor je le mogoče tudi v zadovoljstvo gozdnih posestnikov.

KAKO SE VLOZIJO PROSELJE

Gozdni posestniki, ki želje sekati les v gospodarskem letu 1956, to je v času od 1. oktobra 1955 dalje, naj vložijo v zgoraj navedenem roku prošelj za sečno dovoljenje na tisti občini, na katere področju leži parcela, v kateri nameravajo sekati. Prošnje vložijo na posebnih tiskovinah, ki jih imajo na razpolago občinski ljudski odbori. Tiskovine so dvojne: mali format se uporablja, kadar posameznik prošelj za sečno dovoljenje do 10 prn drv za lastno porabo, veliki format pa v vseh ostalih primerih, to je kadar se prošelj za sečno dovoljenje za drva preko količine 10 prn ali za tehnični les za lastno porabo, ali za drva in tehnični les za prodajo. Prošnja mora biti izpolnjena z vsemi podatki in čitljivo izpisana. Zlasti opozarjamo gozdne posestnike, da vse potrebne podatke res pravilno vpišejo v obrazce prošnje, sicer se lahko zgodi, da bo prošnja radi napačnih podatkov zavrnjena. Zlasti so važni zemljiško knjižni podatki pod točko 3, in 4, prošnje, ki morajo brezpogojno biti točni. Zelo važna je tudi navedba, ali je parcela, na kateri se želi sekati, vpisana v katastru kot gozd, pašnik, travnik itd. in kaj je v naravi.

KAJ MORA BITI V PROSNJI NAVEDENO

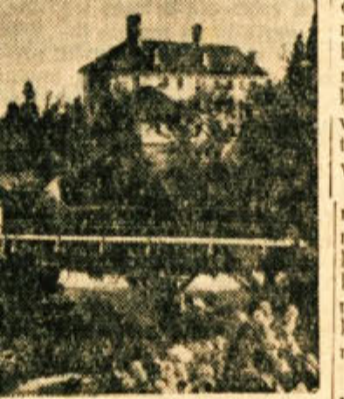
Nekdo je na primer potreboval za popravilo gospodarskega poslopja 5 m3 hrastovega in 8 m3 smrekovega tehničnega lesa, poleg tega pa bi za kritje stropov popravila rad prodal še 5 m3 hrastovega lesa. Te potrebe je v prošnji za sečno dovoljenje navedel takole: (če računava 40% teh. lesa)

- a) za lastno porabo: 5 m3 hrastovega tehničnega lesa in 11 prn drv za kurjavo, 8 m3 smrekovega tehničnega lesa, pa za prodajo: 5 m3 hrastovega teh. lesa in 11 prn drv.
- V kolikor bi dopuščalo stanje gozda, lesna zaloga po ha in letni prirastek v okviru proučenem planu določenih količin lesa za posek, bi posestnik v tem primeru dobil sečno dovoljenje v gornjem smislu. Tako ne bi prišlo do sporov na terenu, pritožb in kritike. Zato priporočamo gozdnim posestnikom, da se

pri vlaganju prošelj v lastnem interesu ravna po gornjem in potrebne količine navajajo tako, kot bodo predvidoma napadle pozneje pri sečnji. Najbolje se je o tem predhodno posvetovati s pristojnim gozdarskim organom, ki bo rade volje dal vsa potrebna navodila. V vsakem primeru pa je navesti količino tehničnega lesa, pri listavcih pa še primerno količino drv, ki vedno napade pri sečnji. Če v prošnji; to ne bo izrecno navedeno, se bo zaprečna količina smatrala kot brutto masa, to je tehnični les in drva skupaj, ter se bo v tem smislu izdalo tudi sečno dovoljenje.

Mnogo je primerov, da posameznik zaprosi za sečno dovoljenje za lastno porabo, ko pa je les posekan in prevežet pa pride na Okrajno upravo za gozdarstvo s prošnjo, da se mu sečno dovoljenje spremeni in odobri prodaja. Večina teh primerov je zgolj izigravanje, zato se v bodoče nikomur ne bo odobrojalo prodati les, ki mu je bil odobren za lastno porabo. Ugotovili smo, da gozdni posestniki prosijo za les za lastno porabo le zaradi tega, ker tako laže utemelje potrebo in ker mislijo, da bodo tako bolj zanesljivo dobili sečno dovoljenje. Pri tem pa seveda računajo s tem, da bodo po prejemu sečnega dovoljenja, ali ko bo les že posekan, s kakršnimi koli razlogi prepričali organe Okrajne uprave za gozdarstvo, da odločno spremene in dovolje prodajo. Poudarjamo, da bo v bodoče škoda vsakega pota in zamude časa, ker se prvotno izdane odobrenja v smislu prošnje ne bo izpreminjalo. Le v res upravičenih primerih se bo napravila sprememba, da prošile vložijo utemeljeno prošnje preko pristojne občine, obč. gozdarska komisija pa mora na prošnji potrditi, da se spremembo strinja, kakor jo odstopi Okrajni upravi za gozdarstvo v rešitev. Prošnji treba priložiti tudi sečno dovoljenje in pismeno izjavo prošilca, da se za prihodnje leto odprave sečnemu dovoljenju. Zato naj vsak v naprej premisli, kaj bo napisal v prošnji za sečno dovoljenje in naj ne računava na poznejšo

(Nadaljevanje na 3. strani)

Pogled na kmetijsko šolo v Gradacu

mo v zimskem času, tako da učenci v poletnih mesecih delajo doma. V prid naglega dviga kmetijstva v Beli krajini je, da bi šole imele popolno podporo vseh in seveda predvsem dovolj učencev. Brez potrebne izobrazbe kmečkih proizvajalcev investicije, vlozene za dvig kmetijstva ne bodo dale zadovoljivega uspeha. P. B.

VERA REMEC Slovenska umetnost med NOV s posebnim pogledom na književnost

Upor slovenskega naroda ni mogoče mimo kulturnega delavca in umetnika ter je kot motiv zajel slovensko umetnost v globino in širino.

Skoraj vsi slovenski umetniki so bili intimno povezani z osvobodilnim gibanjem, z vsemj pretresj in tem zgodovinskem obdobju tako da je vsako umetniško delo, ki se je iz tega ali onega vzroka hotelo ogniti temu življenju, ostalo neopazno in je pozabiljeno odeloženo v predalih in na knjižnih policah.

Ta boj pa, ki ni šel skoraj mimo nobene pomembnejše in vidnejše umetniške osebnosti, tudi ni mogel mimo nobene umetniške panoge; odrazil se je v likovni umetnosti, v glasbi in književnosti.

se je marsikaj izgubilo na pomolih in ofenzivah in napadih. Med prvimi likovnimi umetniki sta se v partizanih pojavila Dore Klemenčič in Ive Šubič, za njima pa kar cela črsta: Božidar Jakac, Nikolaj Pirnat, Janez Weiss-Belač, Vito Globočnik, Stane in Nade Vidmar, Fran Mihelič, Alenka Gerlovič, Vanja Turk, Mileva Dolganova, Hinko Smrekar in drugi. Smrekar, Golob, Šušmelj in Belač so, žal padli predno so kaj pomembnega ustvarili iz te dobe.

Ker na večja dela v partizanih skoraj ni bilo mogoče misliti, so v prvi vrsti ilustrirali, časopise: »Našo ženor«, »Pionirjac«, »Poročevalca« in »Ljudsko pravico«, važnejše publikacije, risali plakate, rezali linoreze, izdelovali risbe partizanov, drobne fantastične kompozicije v duhu časa itd. Mihelič in Pirnat sta pripravila mape »Naša borba«, Pirnat pa še posebej drugo zbirko »Domovi — leto — gozdovi«.

Vito Globočnik je izdelal mape linorezo »Herrenvolke«, ostali pa so s svojimi slikami, skicami, grafikami in ostalim dopolnili te zbirke tako, da je bila v Črnomlju celo partizanska umetniška razstava, v kateri se je odražal duh dobe pa tudi volja in predanost ter razumevanje naših umetnikov.

Slikarjem so stredili kipiariji (oba Pengova, oba Kalina, Karol Putrih in še vrsta drugih). Seveda pa je bila skulptura še manj prikladna za gozdove in »pokretnega« umetnika in tehnično še bolj nerodna. Kipiariji so dostikrat zamenjali dieto za svinčnik in tudi za ciklostil in tako pomagali pri naših časopisih, publikacijah, lepkih in letakih.

Ti dve umetniški panogi sta se šele po vojni v bolj primerljivih pogojih popolnoma uveljavili. Tako so nam po osvoboditvi tudi kipiariji dali nekaj klasičnih kompozicij iz te dobe, nekaj monumentalnih spomenikov talcev in borcev — partizanov, prav gotovo pa se bo ta panoga v naslednjih letih še razmahnila in poglobila.

času partizanstva glasbeno življenje. Partizani so radi prepevali: s pesmijo so dajali duška svoji ogorčenosti in svojemu trpljenju; z njo so utrjevali svojo voljo in budili borbeni zanos.

Najprej so si izposojali slovenske, hrvatske in ruske narodne ter španske revolucionarne napeve, ki so bili po melodiki blizu njihovemu novemu življenju ter mu čustveno in miselno ustrežali. Na te napeve so napisali novo besedilo, prežeto z borbenim duhom revolucionarne pesmi. To je bila tako zvana množična narodna pesem, ki je bila, kakor umetna, odraz časa in življenja, pa naj je bila borbeno, ljubezenska, plesna ali šaljiška.

Ce pogledamo nazaj v zgodovino, se je taka pesem pojavljala vedno ob važnejših družbenih premikih s svojim specifičnim izrazom za dobo in kraj. V času husitskih bojev, reformacije in kmečkih uporov je imela še pretežno religiozni značaj. Od francoske revolucije (Marseljske) preko Pariške komune (Internacionala — himna borbenega proletariata) do okto-brske revolucije pa že odraža borbeno nastrojenje in revolucionarno hotenja, kar po okto-brski revoluciji dopolni še muzikalni izraz, v katerem se odražajo značaj, temperament

in druge prvine narodnega življenja. In vse to se zrcali tudi v naši pesmi iz časa domovinske vojne.

To je prvo obdobje slovenske partizanske pesmi, ki se zaključijo približno z italijansko kapitulacijo jeseni leta 1943, ko se priključijo partizanom nekateri slovenski skladatelji, tvorci izvirne partizanske pesmi, ki se počasi pridružijo masovni pesmi, obratni na že znane narodne in revolucionarne melodije. Prve originalne partizanske glasbene stvaritve so bile po večini borbene koracnice, ki so se jim pozneje pridružile večdelne zborovske skladbe s himnično in elegično notno vse delo naših skladateljev-partizanov (Karol Pahor, Dragotin in Ciril Cvetko, Marjan Kozina, Pavel Sivc in dr.). Med njimi so najbolj znane: Hej brigade, Nabrusimo kose, Svobodna Slovenija, Brajte, le k soncu... itd.

Se bolj uspešno kot v vojski, se je razvijalo glasbeno življenje na osvobodjenih ozemljih Primorske, Stajerske in Bele krajine, kar je popolnoma razumljivo, ker so bili tu lažji pogoji za umetniško ustvarjanje in delovanje.

pevski zbori, prav tako pa je oddal violinske, klavirske in orkestralne koncerte, kakršni so bili tudi v Črnomlju, takozvani »partizanski prestoinci«, kar je dokaz, da so vzporedno z zborovskimi pesmimi in samospelimi nastajale tudi instrumentalne skladbe, na primer klavirske (K. Pahor: Slovenska suita), vokalna orkestralna dela (Radovan Gobec) in celo večje simfonične stvaritve (M. Kozina: Ilvoa gora).

Na Primorskem se je prav posebno razbohotilo glasbeno življenje nekako sredi leta 1944. Pevske družine so rastle kot gobec po dežju (okoli 500), organizirani so bili dirigentski tečaji in izdane nekatere glasbene zbirke, ki so olajšale delo.

Tudi Stajerska ni mnogo zaostajala za Primorsko, posebno po prihodu XIV. divizije in še bolj po osvoboditvi zgornje Savinske doline. Na osvobodjenem Savinjskem ozemlju je predvsem IV. operativna zona razgibala s svojimi umetniškimi skupinami kulturno življenje, posebno pa še glasbeno, ki ga je vodil Radovan Gobec s svojim močnim moškim zborom, ki je nastopil večkrat tudi z njegovo vokalno-orkestralno skladbo.

tiskana partizanska pesmarica je bila »Zbirka partizanskih pesmi za mladenke«, ki jo je izdal tov. Pirnik na osvobodjenem ozemlju v Beli krajini, leta 1944. V istem času je izdal propagandni odelček Glavnega štaba NOV in POS zbirko dvoglasnih partizanskih pesmi »Nasa pesem« in XV. divizija drobno knjižico »Pesmi«. Nato pa je do osvoboditve izšlo še lepo število pesmaric in bilo ustanovljeno še veliko zborov, godb in celo glasbena šola, ki so izpopolnili svoje veliko poslanstvo in širili glasbeno življenje, izredno pomembno v tem času.

Poleg tega, da je bila partizanska pesem izredno pomembna v teh dneh, je tudi preumernila slovensko glasbo, ki je bila pred domovinsko vojno pod vplivom moderne evropske glasbene kulture. Izpremenjeni socialni in nacionalni pogoji, borba, okupacija, partizanstvo pa so dali slovo skladatelju novo snov, iz katere bo lahko črpal neizmerno bogastvo za svoje umetniško, kakor so večinoma vsi veliki slovenski skladatelji od Smetane preko Musorgskega in Rimskega-Korzakova do najmlajših jazzmali pri studentu svoje domače zemlje, nene tragične in velične ter tako v svojih umetniških obratnih njeno preteklost.

(Se nadaljuje)

IZ NAŠIH KRAJEV

Kulturno prosvetno delo v Suhi krajini

V Suhi krajini je kulturno-prosvetno življenje vedno bolj razgibano. Čeprav pod težkimi pogoji, vendar z dobro voljo in navdušenjem do dramatične nekateri amaterski odri dosega prav lepe uspehe. V nekaterih krajih nimajo niti zaslišnih prostorov, da bi igre uprizorjali, imajo pa kljub temu igralsko družino.

Ena takih je tudi igralska družina iz Poljan pri Dol. Toplicah, ki je nedavno uprizorila na Dvoru Goljevo dramo v osem slikah »Snežuljčica«, ki so jo Dvorčani in okoličani toplje pozdravili, zlasti mladina, in zasedli dvorano do zadnjega kotička. V tej aglini igralski družini delajo večina mladinci in mladinke iz Poljan. Pobudo za uprizoritev Snežuljčice je dala učiteljica Anka Senica, ki je igra tudi režirala.

Ce gledamo na njihove težave, katere so imeli predno so igro mogli dati na oder (nimajo dvorane, vaje so imeli v razredih osnovne šole, denar za obleke, katere so si morali izposoditi od ljudske prosvete, jim je posedoj neki kmet, skoraj vsa inscenacija pa so mladinci moral napraviti sami) potem lahko rečemo, da taka igralska družina res z vso resnostjo skrbi za kulturno prosvetno delo in pri tem nedvomno zasluži veliko priznanje. Ker so igro razmeroma res dobro nastudiro-

Novo komunalno podjetje v Novem mestu — »Snaga«

Komunalna dejavnost je v zadnjem času dosegla v Novem mestu resnično velik obseg. Na eni strani je v polnem teku rekonstrukcija vodovoda, na drugi strani se gradijo in modernizirajo ceste, urejajo parki in nasadi, gradijo se oporni zidovi, trg dobiva vsem prometnim in estetskimi pogojem ustrezajoče lice, ulična razsvetljava postaja sodobnejša itd.

Mnogo pa je tudi takega dela, ki sedaj ni še otipljivo, ki pa le zahteva mobilizacijo velikega dela naših sil kot n. pr. priprava urbanističnega načrta, priprava načrtov za modernizacijo Zagrebške ceste do križišča v Zabji vasi in Sukljeve ceste do železniškega prelaza pri Irči vasi, dalje ureditev cestišča pred skladiščem na železniški postaji Novo mesto, priprave za začetek gradnje vodovoda iz Bršljina do Cegelinje in iz Novega mesta v smeri proti Ločni trdi. Skratka, vse sile so mobilizirane, da dobi Novo mesto kot naravno gospodarsko in kulturno središče Dolenjske ob desetih obletnici osvoboditve pomenu, ki mu pripada.

Vsa ta dela opravlja danes vrsta režijskih in drugih odborov, ki preko podjetij in s pomočjo svojih delovnih ekip, vključno pomanjkanju strokovnega kadra, po svojih najboljših močeh premagujejo težave, ki se ob tako velikih delih dnevno porajajo. Največje breme teh del odnese na Upravo za ceste LOMO Novo mesto, ki kot operativni organ Sveta za komunale zadeve skrbi za redno vzdrževanje cest, za kanalizacijo, parke in nasade ter izvršuje dela po naročilu drugih odborov. Razumljivo je, da taka razsepičenost v organizaciji del, ki služijo v bistvu enemu in istemu cilju, ni na mestu. Zato je Svet za komunale zadeve o načinu, kako vsa ta dela koordinirati, že večkrat razpravljali in se odločil, da predloži seji LOMO ustanovitev komunalnega podjetja, v katerega delokrog naj bi zlasti spadalo:

1. gradnja manjših cest, predvsem v novih naseljih mesta,
2. skrb za čistočo mesta t. j. pomeljanje, škropljenje, zimsko puženje, odvažanje smeti, snega in fekalij,
3. gradnja in vzdrževanje opornih zidov in ograd,
4. gradnja, čiščenje in vzdrževanje kanalizacijske mreže,
5. skrb za parke in nasade ter za otroška igrišča,
6. vzdrževanje perlač in mostov, ki spadajo v oskrbo mesta,
7. redno vzdrževanje in skrb za izboljšanje ulične razsvetljave itd.,
8. škropljenje sadnega drevja.

Zaradi pomanjkanja strokovnega kadra ne moremo pričakovati, da bo podjetje takoj v začetku svojega obstoja v vsem kot nalogam, ki so mu naložene, vendar je gotovo, da bodo dela vodena z eno roko, potekala bolj sistematično, da bo ob dobri organizaciji efekt večji in z ozirom na prednost, ki jih daje družba komunalnim podjetjem s predpisovanjem manjših družbenih dejavov, tudi cenjejša.

Razumljivo je, da bo LOMO vezal s posebno pogodbo podjetje na sebe in si izgorovil prvenstvo pri izvedbi del. Seveda pa bo podjetje lahko izvrševalo usluge tudi ostalim potrošnikom, kar bo zlasti prišlo do izraza z rednim odvažanjem smeti, praznjenjem grezniličnih jam, s čiščenjem hišnih kanalov, z dajanjem strokovnega mnenja in pomoči pri urejanju parkov ob hišah, s škropljenjem sadnega drevja in pod.

Ustanovitev takega podjetja torej narekuje interes mesta kot celote, prav tako pa bo v korist vsemu prebivalstvu. Od novega komunalnega podjetja pa upravičeno pričakujemo, da bo znalo opraviti družbeni pomen svojega obstoja in da bo vložilo vse svoje sile v zdrav, higijenski in estetski urenjen izgled mesta.

Partizanske tiskarne so opravile veliko delo (Spomin iz življenja v tiskarni »Triglava«)

Ob velikih jubilejnih dnevih osvoboditve je prav, da se spomnimo tudi partizanskih tiskarn, ki so s tiskano besedo podpirale naše borbe, krepile pogum okupiranega naroda in lot izredno močna sila utirale pot svobodi.

Bilo je v veliki nemški jesenski ofenzivi 1943, ko sva s tovarškim Letozetom »zahajkala« v velikem snegu v partizansko tiskarno »Triglava«, ki je bila skrita visoko pod vrhom, takratnega najvišjega vrha Ljubljanske pokrajine — Goteškiškega Sneznika. Nemalo sva se začudila, kam sva našla. Ker pa smo se s tovariši že poznali, saj so hodili k nam v Gotenico po krompir — čeprav niso vedela, kdo so — so nam naložili kup brošur in zabučali, da ne povevva nikomur, kje sva bila. To je bilo jeseni 1943.

V zimi 1945 pa sem februarja ravno na Prešernov dan stopil v to tiskarno kot stalen in reden član. Sedaj sem šele spoznal življenje teh naših skrivnih partizanskih tiskarjev, ki so v najtežjih prilikah in največjemu tovarištvu in požrtvovalnosti tiskali in pošiljali med borce in narod naš partizanski tisk.

Dejal sem že, da je bila ta tiskarna dobro skrita v visokih stoletnih smrekah. Pot do nje je bila tako zapletena, da so vedeli zanjo le kurirji, ki so prinašali rokopolj in odnašali tisk. Druga pot, ki je vodila na lepo urejeno bazo, kjer so zbirali hrano, papir in drugo t. j. ekonomat — pa je bila tudi velika skrivnost. Centralne tehnikarje KPS. Obe poti sta bili razpelti v daljci pod Medvedjemom, pri tiskarni pa sta se izgubili... V nako čudežno trdnjavo smo morali hoditi po posebnih lestvah, da smo tako zabrisali vsako sled. Straža je pazila v smrekah na sleherni gibanje, spuščala je k poti lestev in jo spet dvigala. Po zavestih poteh ob šele prišel do prve barake, v kateri so mladi stavci postavljali članke, brošure, časopise itd. Nad stavnicami so bila tudi ležišča, knjigovoznica, ki se je pretvorila v jedilnico in učilnico ter delavnice.

NOVICE IZ SEMIČA

V nedeljo 24. aprila 1955 je nekaj pred 13. uro popoldne izbruhnil požar pri Alojzu Stukelju iz Kote pri Semiču in v hipu zajel skedenj in zidnico. Hitra pomoč domačinov ter semičkih gasilcev je preprečila, da ni ogenj upepelil tudi stanovanjske hiše, katero je že zajel. Na kraj nesreče so prihitali gasilci iz Kote, Semiča, Stranske vasi, Strelkjevca, Petrove vasi, Metlike in Črnomlja. Po dosežanih ugotovitvah je ogenj povzročila štrletna domača hčerka, ki je prižigala slamo z vžgalico, ki jo je odvrgel neki pijanec. Skodo cenijo nad milijon dinarjev.

V Semiču bodo končno obnovili oder v domu »Heroja Milheiča« ter izpraznili malo dvorano v domu, ki služi zdaj kot skladišče umetnih gnojil ter za razno staro navlako. Pobudo za nabavo kulis, ureditev odra ter male dvorane je dala sindikalna podružnica, ki je s sodelovanju povabila še občino, z drugo, šolo, gasilce in kulturno društvo. V mali dvorani, ki jo bo opremila občina, bodo v bodoče občinske seje, sestanki organizacij in društev. Dvorana bo služila tudi igralski skupini in pevcem za vaje in javni knjižnici.

Iz Gradca

17. aprila je gostovala pri nas kulturna družina črnomljske gimnazije, sestavljena iz letošnjih maturantov. Uprizorili so Nušičevo komedijo »Sumljiva oseba« v režiji profesorja Karla Strbenca. Igra je bila zelo kvalitetna, igralci so v polni meri prikazali Nušičev humor in korumpirano življenje v stari Jugoslaviji. Posebno dobro igro so pokazali Likovec, Cop in Plutova. Takšnih gostovanj si gradsko občinstvo še želi!

Gradaški in podzemeljski pionirji so letos skupno praznovali »Praznik pomladi«. Zbrali so se v Podzemlju in se priskrbo zabavali ob kulturnem programu, ki ga je s podzemeljskimi pionirji pripravila voditeljica pionirskega odreda na tamkajšnji šoli učiteljica Subic Julka. Po končanem kulturnem sporedu so se pionirji pomerili med seboj v fizikalni in športu. Ko je pa pričel prihajati ugoden veter, so spuščali zmaje in padala.

Tudi podeželski pionirji bi se radi bavili z ljudsko tehniko, toda žal primanjkuje za organizirano delo primernih prostorov, denarnih sredstev in sposobnega inštruktorskega kadra.

PROSNJE MORAJO BITI VLOŽENE V ROKU

Zakaj smo se odločili za navedeni rok za vlaganje prošnje? Predvsem zato, da bi vse prošnje ob vložitvi sečnega dovoljenja, odkazila in prevzema lesa potekal čim bolj nemoteno. V času do 5. maja bodo tiskane vse potrebne tiskovine, odgovorni organi pa bodo prejeli vsa navodila. Menimo, da je rok dveh mesecev dovolj dolg za vlaganje prošnje, ker bi z daljšim rokom onemogočili pravočasno izdajo sečnih dovoljenj in odkazilo drevoja za posek. Zato navedeni rok ne bo podaljšan in naj zgodnje posestniki poskrbijo, da vložijo prošnje pravočasno. To bo le njim samim v korist. Kajti v navedenem roku vložene prošnje so prste vsake takske, poleg tega pa bo vsa po zakonu o družbenem planu določena količina lesa za posek razdeljena med prošilce, ki bodo vložili prošnje v določeni rok. Poznejše vložene prošnje ne bodo upoštevane razen v primerih elementarnih neugod (požar ali sl.). Priponimni še to, da nekateri prihajajo s prošnjo za izdajo sečnega dovoljenja, ko je že vsa po planu določena količina izčrpana in zahtevajo

SEH V ČRNOMLJU

Sahovski društvo Črnomelj je pripravilo brzopetni turnir na katerem je zasedel prvo mesto Ivan Kobler, drugo Niko Hrnjak, tretje Boris Klemenec, četrto Polde Veitrih itd.

Ob istem času je bil brzopetni turnir med sabovski društvom Črnomelj in Kočevje. Prvo mesto je dosegel Ivan Kobler.

24. aprila je bil sabovski dvojboj v proslavi desetih obletnic osvoboditve med JLA in sabovskim društvom Črnomelj, ki pa je ostal neodločen.

Pionirski prvenstvo, pionirjev od 10. do 14. leta je bilo od 15. do 19. marca v tem prvenstvu je dobil 7 točk in prvo mesto Peter Klemenec. Drugo mesto in 5 in pol točke Niko Vojkovec, tretje in štiri točke Zvonko Rostohar. Po tri točke sta dobila Toni Müller in Alojz Grabek ter dvojica vrta in peto mesto. Šesto mesto je dobil z dvema in pol točkami Mirko Svajcar, sedmo mesto z dvema točkama Vlado Žugeli, osmo mesto z eno točko pa Stanek Lozar.

Ob istem času je bilo tudi pionirsko prvenstvo za pionirje od 7 do 10 let. Prvo mesto s sedmi točkami je dosegel Stanko Zunič, drugo s 5 in pol točkami Tadej Svajcar, četrto z 3 in pol točkami Boris Žugeli, peto z dve

SEH V ČRNOMLJU

Na splošno željo poverljivim in novih članov Prešernove družbe bomo ponatisnili knjigo Vladimirja Kočeta

DEŽELE SVETA

To je poljudni geografski priročnik z osnovnimi geografskimi, ekonomskimi, zgodovinskimi in družbenimi podatki o vseh državah sveta. Knjiga je opremljena s okoli 130 slikami in devetnajstimi dvobarvnimi zemljepisnimi kartami. Izvršeni pa so tudi nekateri popravki v tekstu. V prednoročilu bo stala za člane Prešernove družbe 200 din, za nečlane pa 280 din. Naročniki izven Ljubljane doplačajo 20 din za poštino. Knjiga bo po izidu znatno dražja, tiskali pa jo bomo v omejenem številu. Kdor želi knjigo vezano v polplatno in trd karton, doplača 120 din.

Prednoročila sprejemamo do 10. julija 1955, knjiga pa bo izšla oktobra 1955.

PREŠERNOVA DRUŽBA

Obvestilo gozdnim posestnikom

(Nadaljevanje z 2. strani)

spremembo. Opozarjamo tudi na to, da bomo vsak ugotovljen primer prodaje za lastno porabo odobrenega lesa predlagali v kaznovanje, les pa zaplenili. Pri tem opozarjamo tudi kupce, da ne kupujejo lesa, ki je žigosan z rdečim žigom, ker se jim lahko zgodi, da bo tudi njim zaplenjen. To velja tudi za les, ki je že kakorkoli obdelan, ker se zlasti dogajajo primeri prodaje za lastno porabo namenjenega rezanega ali tesanega lesa. Pri tem se še pripominjamo, da se v primeru, kadar bo občinska gozdarska komisija mnenja, da ni ujemno odobriti posestniku pravic na lesu in ga bo potreboval za lastno porabo, sečnega dovoljenja ne bo izdalo, ali pa je za lastno uporabo.

Stanje gozdov in njih lesne zaloge ne morejo več kriti vseh potreb po lesu, zato moramo v potrošnji lesa skrajno štediti. Nekateri posestniki ne pokažejo prav nikakega razumevanja in vidijo le svoje potrebe, koristi skupnosti pa jim niso mar. Včasih skušajo s pravimi nastopi proti gozdnim organom izsiliti izdajo sečnega dovoljenja, ne menec se za to, da bo s tem prizadet gozd ali ostali še bolj potrebni posestniki.

TAKSIRANJE PROSENIJ

Glede taksiranja prošnje za sečno dovoljenje navajamo pojasnilo Državnega sekretariata za gospodarstvo FLRJ pod št. 6243 z dne 22. IX. 1954, objavljeno v Gospodarskem vestniku št. 77 z dne 2. X. 1954, ki poleg drugega pravi sledeče: »V primerih, kadar zasebni lastniki gozdov prosijo, da jim pristojni gozdni organi najnujno, izven rokov, ki so jih določili za sečno lesa, izdajo sečna dovoljenja ter opravijo drugo delo v zvezi s takšnim dovoljenjem, pa je treba za takšno dovoljenja in žigosanje lesa plačati takso po tar. št. 1, to je 50 din po tar. št. 7, to je 150 din ter po tar. št. 48 takso na o taksah, to je 50 din. Poleg navedenih taks se plača še lokalna taksa, ki je določena z odlokom okrajnega ljudskega odbora, to je 20 din za vlogo in 73 din za rešitev.

DO 31. JUNIJA BODO VSE PROSNJE PREGLEDANE

Prav gotovo bo gozdne posestnike zanima nadaljnji potek postopka za izdajo dovoljenja, zato ne bo odveč, dati še nekaj pojasnil, s katerimi se bodo koristili ne samo oni, nego tudi organi občinskih ljudskih odborov in organi javne gozdarske službe. Kot rečeno, je treba vložiti prošnje v določenem roku na občinskem ljudskem odboru, ki vodi knjigo evidence vložnih prošnje za sečna dovoljenja. Če med rokom za vlaganje prošnje pristojni gozdni organi te prošnje na občini, izvrše pregled v prošnji navedenih parcel (strokovni izvid) in vpišejo podatke na hrbtno stran prošnje, kakor ji vrnejo nazaj pristojni občini. Tako računamo, da bo po preteku roka za vlaganje prošnje v času od 1. do 20. julija možno izvesti ogled gozdov še tistih prošilcev, ki bodo vložili prošnje šele proti koncu roka. Da bo to možno, je v interesu gozdnih posestnikov, da z vlaganjem prošnje ne čakajo do zadnjega dne. Če bo vlaganje prošnje potekalo v redu, bo ves pregled in opis gozdov izvršen do 20. julija, nakar bo občinska gozdarska komisija v roku do 31. julija pregledala vse prošnje in stavila predlog za njih rešitev. To bo razmeroma dokaj ne-hvaležna naloga, ker se bodo občinske gozdarske komisije pri reševanju prošnje morale držati kvote (limita) lesa za posek, ki bo določena za potrošje. Prav verjetno bo seštevje v prošnjah navedenih količin dva do trikrat večji od kvote, ki bo v okviru družbenega plana za posek. Na podlagi česa se ta kvota določa, je bilo pojasnjeno že v prejšnjih člankih. Ko občinska

gozdna komisija svoje delo zaključi, odstopi vse prošnje, katerih rešitev ne spada v pristojnost občine, obenem s seznanom vseh vložnih prošnje Okrajni upravi za gozdarstvo v rešitev.

SEKALO SE BO SELE PO 1. OKTOBRU

V času od 1. avgusta do 30. septembra bodo občinski ljudski odbori izdajali dovoljenja v svoji pristojnosti do količine 10 prn drv za lastno uporabo, Okrajna uprava za gozdarstvo pa za vse ostale količine in namen uporabe. Sečna dovoljenja se bodo izdajala postopoma, tako, da bodo gozdni organi v tem času lahko izvršili odkazilo drevoja. Sečna lesa na podlagi izdanih sečnih dovoljenj bo dopustna šele od 1. oktobra dalje, le v izjemnih primerih bo dovoljeno les posekati tudi prej, kar pa bo v sečnem dovoljenju izrecno navedeno.

Tu moramo pripomniti, da bomo v tekočem letu pričeli z izdajanjem sečnih nalogov v večjem obsegu kot lansko leto. Sečni naloge so bo izdal na predlog pristojnega gozdnega odbora, kadar bo pri pregledu gozdov ugotovil, da je v gozdnovozgojnih, gozdnovarstvenih ali drugih razlogov sečnja nujno potrebna. Lastnik gozda bo dolžan, da odkazano drevice poseka v roku in pod pogoj, navedenim v sečnem nalogu.

Za navedeni rok in postopek za vlaganje prošnje za sečna dovoljenja sta se zedrnili Okrajna uprava za gozdarstvo pri OLO Novo mesto in Črnomelj, verjetno pa bo uveljavljen tudi na področju OLO Kočevje in Krško, kar bo naknadno objavljeno.

C. V.

KINO

- Kino KRKA Novo mesto**
Od 6. do 8. maja: ameriški film NAJBOLJŠA LETA NASEGA ŽIVLJENJA.
- Od 10. do 12. maja: italijanski film FIGARO.
- Kino Dolenjske Toplice**
7. in 8. maja: francoski film FANFAN LA TUPLIE.
11. in 12. maja: ameriški film ROSEANNE MC COY.
- Kino Črnomelj**
Od 5. do 8. maja: AMERIKANEC V PARIZU.
- Od 10. do 12. maja: SMRT TRGOVŠKEGA POTNIKA.
- Kino Jadran Kočevje**
Od 6. do 8. maja: angleški film MELBA.
- Od 10. do 12. maja: TRENTOV POSLEDNI SLUČAJ.
- Kino Loški potok**
7. in 8. maja: NEVIDNI CLOVEK, 14. in 15. maja: MRZLA.
- Kino Makronog**
7. in 8. maja: ameriški film GLAS V VIHARJU.
14. in 15. maja: ameriški film CHEVENE.

MALI OGLASI

- PRODAM levostrani in cilindri stroj ter razno čevljarstvo orodje vse v dobrem stanju. Travnik Franc, Trebnje na Dolenskem.
- Hfemo gospodinsko pomočnico za manjše posestvo na Biedu, Kolkaj Lizi, Zagorica 76 — Bled.
- Upokojevac, nekaj ur dnevnega za lahko delo v vinogradu sprejme Vovk Marija, Novo mesto, Cesta herojev.
- Dimnikarskega vajenca sprejemem. Hirana in stanovanje zaščiteno Hadali, Novo mesto.
- ZAPOSLITI ZENSKI ml. ml. ml. upokojevac, ozirama zakonitemu paru mlajšera upokojevac brez otrok nudim enosobno stanovanje ali sobo ter del vrta za pomoč v gospodarstvu. Ostalo po dogovoru. Novo mesto, Pirnat, Ločenska 10.
- Sejmi**
Ljudski odbor mestne občine Metlika sporoča, da bo zaradi praznikov živinski in kramarski sejmi v sredo 2. novembra 1955, vsaj ostali pa vsak prva in tretji tork v mesecu.
- Sejem v Smarjeti, ki je bil določen za 15. maj 1955 je preložen, ker je ta dan nedelja in bo zato en dan prej, to je s soboto 14. maja 1955.
- Občinski LO Smarjeti

tu je bil prepeljan in prenešen na naravnost herojski način po srajno slabih gozdnih poteh na 1200 metrov visoki Goteškiški Sneznik. Da so 1200 kg težak podstavek tega stroja spravile močne partizanske roke naših tiskarjev, je nekaj, kar bi v mirnih časih smatrali za nemogoče. In vendar so naši tiskarji premagali tudi take ovire, samo da je ljudstvo dobivalo svoj vsak in se krepilo z njegovo besedo za nadaljnjo borbo z okupatorjem in domačimi izdajali.

Kakšno je bilo življenje v »Triglavu«? Nadvse zanimivo. Zato naj napišem odlomek iz tega tako bog »ega dela v partizanski tiskarni.

Ob šestih zjutraj je dežurni zbudil vso družinico po spalnicah. Hitro smo odšli; v glavno »ceterstvo« po vodo, večkrat pa je bil dober kar sneg, ki je ležal tam gori do srede aprila in smo se z njim kar dobro osvežili. Nato nas je kuharica popostila z okusno kavo in kruhom, potem pa je zažvela vsa tiskarna, vendar v taki tišini, da se jo zunaž čulo samo Sepetarje, sicer pa je pitje glasove in šumenje stotletnih smrek. Moje mesto je bilo v stavnic med mladimi stavci, kajti ni mo imeti dovolj kadra in je bilo treba vzgajati pionirje in mladince. Tovariš Feri je imel do-

volj dela, pa tudi moj korekterški svinečnik je imel večkrat preveč posla. Vendar, mladi stavci so se učili i. bilo je vedno manj napak. Bile pa so tudi težave. V gozdu nismo imeli modernih stavčnih strojev, ampak so morali naši stavci zbrati črke in jih postavljati, potem pa stavke za stavki počasi stavljali v članke, brošure itd. Večkrat ni bilo dovolj črk in smo morali odtisniti naprej eno stran, nato stavke razdreti in sestaviti novo stran in tako naprej. Naši stavci so premagali tudi take težave. V strojništva tovariša France in Viktor uravnavala naš novomeški stroj, ki je požiral in izmetal naš tisk. Ta je šel nato v knjigovoznico. Pod vodstvom tova. Lazarja je našel nove pridne roke, ki so ga zbirale in vezale in ga pripravljale za oddajo.

V glavni baraki v pisarni št. 6 je tov. Vesel v osebm vsem urenil število mrežo na slovnikov, potem pa na hrbet mule, ki jo je kurir Paček neustudno dan za dnem vodil s tiskom v relejno kurirsko stano. Od tu pa je bil tisk ponosan v roke našemu ljudstvu... Tako je šlo od jutra do večera, ko smo opoldne prekinili za kosilo, razne sestanke in počete, ki so večerje, ko smo ob šestih spet zaključili. Nato pa se je pričelo politično delo.

ščajočo partizansko silo — smo sicer vsi rešili svoja življenja. Tudi tiskarno smo rešili, razen Ladotove barake, ki jo je sovražnik zažgal in miniral. Še ko smo bili onstran Dolnje Brige, smo začeli močno detonacijo, tedaj nam je stisnilo srce: veliki stroj novomeške tiskarne, naša pljuča, naše srce, je šel v zrak... Kot izgnanci, ki so izgubili svoj dom, smo drugi dan potražili svoje gorje v Patrem trgu ob Kolpi tovarišu Patraču, ki nam je potolažen deval: »Fantje glavno je, da ste vsi zdravi in živi. Tiskarno bo jutri dovolj povsod. Svoboda je na vratih...« Ko sem se vrnil iz partizanov, sem med listi našel tudi nek domobranski listič in v njem sem bral: »Četnik se niso mogli načuditi, da so imeli slovenski partizani tako moderno urejeno tiskarno v gozdu, ki je imela celo — električno napeljavu...«

Vendar navzlic težki izgubi naše nam najdražje partizanske tiskarne, nismo klonili. Sli smo v Dalmacijo in tam zaključili partizansko tiskarstvo ter pričakali svobodo.

Dolenjska je v resnici ponosna tudi na partizane — tiskarje, ki jim je dala varno zavetje — svoje gozdove, od koder je prihajala naša borbena beseda in zasijala svoboda. Učo

„Kot biser čist in dragocen...“

DRAMATIZIRANO „CVETJE V JESEN“

Kako nastajajo biseri? Ta vprašanje je že od nekdaj zanimalo ljudi. V starih časih so verjeli, da se ob lepem vremenu školjka dvigne na morsko površino, odpre zaklopke in počaka; da pade mednje kaplja rose; iz tega nastane biser. Na vročem soncu se rosa očisti in biser je tedaj lep. Starorimski učenjaki so mislili, da je biser školjkina solza. Učeni Grki pa so sodili, da biser nastane, če tresli strela v morje.

Resnica o nastanku biserov se je človeštvu približala šele v začetku našega stoletja, ko je Louis Bontane izrazil domnevo, da nastane biser iz mrtvega telesa kakega zajedalca, ki dosepe v školjko iz njegovega jajčeca ali tudi iz zrnce peska.

Leta 1907 je Japonec Nikišava objavil uspehe svojih raziskovanj, da nastane biser, če žive celice plašča, ki izločajo biserno matico, pod vplivom kakega tujega telesa prodro v telo školjke in s svojo delitvijo naredo vrečko okrog tujega jedra. Osem let pozneje je Alverdes eksperimentalno potrdil Nikišavino ugotovitev in prvi v Evropi vzgojil umetni biser.

Prvi znani umetni vzgojeni okrogli biser je verjetno nastal v prvih letih našega stoletja. Japonec Tatsuhe Mise je s posebno iglo vložil pod školjkin plašč drobno svinčeno jedro, okrog katerega se je potem nabrala skorja iz biserne matice.

Za pridobivanje umetnih biserov obeležajo žene-potapljači, ki se pogrezajo 7 do 8 m pod morsko gladino, posebne kletke iz debele žice, namazane s katrodom in oblepljene s peskom, katerih 6 m pod vodo na splave iz bambusa. Tam vise kletke od polmeta do jeseni. Potem jih prenesejo v gojilnice, kjer jih na žičnih ali bombazevisnatih mrežah spustijo na dno zaliva ali pa spet obesijo na splave in pustijo tako viseti do junija prihodnjega leta. Tedaj »posejejo«, kakor pravijo, te približno leto dni stare bisernice na trdo morsko dno, v globini 3 do 5 metrov. Tam ostanejo dve leti, potem jih potapljači spet poberejo in jih prepečijo v končno gojilnico. Zdjaj so pripravljene za vstavljanje jedra. Bisernicam razklesano lupino. V vsako vstavijo lesen klin, nato jih položijo na suho, da se same še bolj odpro.

Operaterka odpre z ostrim nožem bisernico tako, da ji prereže mišico, ki zapira lupino, ne sme pa poškodovati plašča, to je mehkega tkiva, ki tvori biserno matico. Zmece, ki naj postane jedro novega biserja, iz telesa delno oviti s koščkom odrezanega plašča. Za tako jedro je najprimernejša krogljica apna. Školjka se takoj po operaciji zapre in jo položijo v vodo. Po operaciji ostanejo bisernice nekaj tednov v gojilnih napravah pod splavi, da si opomorejo, potem jih še enkrat pregledajo in očistijo. V treh do štirih letih bodo v njih nastali lepi biseri.

Japonec Kokiši Mikimoto, po poklicu ribič, je bil trindvajset let star, ko ga je pot zanesla na pomorski razstavo v Yokohama, kjer je prvič v svojem življenju videl nastavljene školjke in bisere.

Kako nastane biser — »Školjkina solza« — Setev bisernic in žetev biserov — Domiselni ribič Mikimoto — Kralj umetnih biserov

Začel se je zanimati za stvar in prišel na misel, da bi se dala proizvajati tudi umetni biseri. Nastal se je ob morju in začel v nove školjke vlagati tuja telesa, od drobcev stekla mimo različnih kovinskih zrn do krogljic papirne. Dve leti se je mukliti štrpil s temi poskusi. Plankton in morski tok sta mu odnesla in uničila večino ostrig. Ostal mu je le majhen del školjk, ki jih je položil na plitvo morsko dno v zavarovanem kotu zaliva.

Cez dve leti, ko sta Mikimoto in žena, ki mu je pomagala pri delu, skoraj obupala zaradi naporov in neuspehov, se je preprostemu ribiču nasmešnila sreča: v neki školjki, ki jo je bil položil na morsko dno, je našel biser, v neki drugi pa celo tri bisere. To ga je ohrabilo, da je nadaljeval svoje poskuse.

Tedaj se je lotil sistematičnega dela in dobil za gojitev umetnih biserov na razpolago otok Takoto. »Posejal« je na dno morja 50 tisoč školjk na 270 ha prostora. Prva žetev ni bila zadovoljiva, naslednja, v letu 1901 pa naravnost presenetljiva. Ko se je zvedelo za uspehe, ki jih je dosegel, je šel glas o Mikimotu po vsej Japonski in cesar je naročil, naj privedejo nenavadna darila na njegov dvor, da mu bo razložil, kako je napravil svoj »čudež«.

Mikimoto je obiskal cesarja in mu razložil svoj postopek, nato pa odšel domov z zagotovitvijo, da ga bo država podpirala pri delu. Svetovno senzacija pa je zbudila njegova ponudba umetnih biserov na evropskem trgu.

Setek pred koncem druge svetovne vojne je konstruktor letalstva Sikorsky menil, da se helikopter do letosnjega leta ne bo mogel množično uporabljati. Toda, ko je letal, se je poznanilo in uporabljamo! Težko je dajati kakršnekoli sodbe za dobo hitrega uveljavljanja in ustvarjanja tehničnega napredka, v kateri živimo.

Beseda helikopter je sestavljena iz dveh grških besed: helikos (vrtanj) in pteron (krilo). Torej »vrtelca se krila«. Beseda popolnoma ustreza, saj se helikopter dviga, giblje in drži v zraku s pomočjo kolesa, ki ima vgrajene krilom podobne plošče, ki se vrtilo vodrovano. Gre pravzaprav za letalo brez kril z vijakom, ki je nameščen nad trupom namesto spredaj. Zato helikopter ne potrebuje letališča, kajti dvigne se in pristane lahko na kraju, ki je velik vsaj 40 m², na strehi kake hiše, v globoki soteski, na blatu, snegu ledu ali pa celo na vodi, če ima kakovostno čolne.

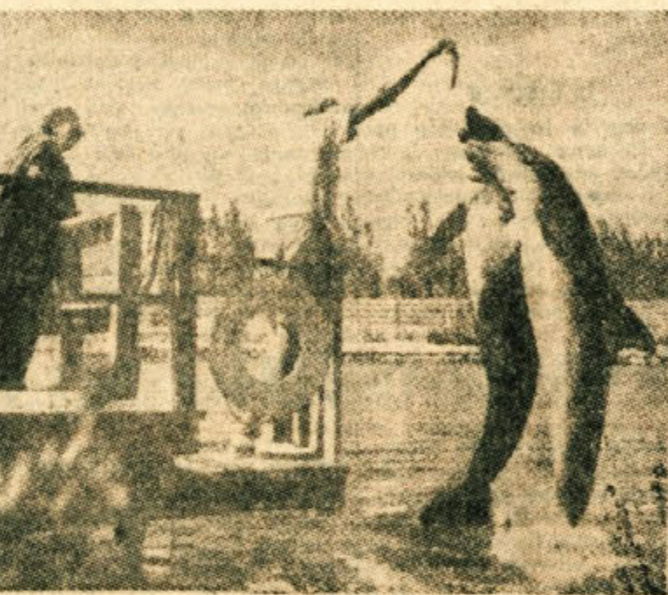
Sikorsky je to uspešno letalo za navpični vzlet zgradil in preskušal v tvornici družbe United Aircraft v Stratfordu (Connecticut). Njegovo prvo poskusno letalo je imelo motor, ki je razvil 90 konjskih sil. Vzlet je bil možen, ko so krila dobila hitrost 380 km na uro. Celo letalo je tehtalo 500 kg. Kako naalno lahko pristane helikopter, nam pove tale primer: jarka, ki so visela v mreži pod letalom, so ostala popolnoma nepoškodovana, ko je pristalo!

Sikorsky si je s svojim helikopterjem privoščil razne hudomušnosti. Nekomu je naročil, naj stoji nepremično na tleh n

Druga svetovna vojna pa je prekrizala račune Mikimotu in njegovim sodelavkam. Moral je izdati skrivnost svojega načina pridobivanja umetnih biserov in s tem izgubil monopol. Začeli so gojiti umetne bisere tudi v Avstraliji, in to z velikim uspehom. To je Mikimotu zagrenilo življenje. Umrl je v starosti 96 let, po njem pa je ostal samo niz biserov, ki nima dvojnika na svetu: 47 prekrasnih biserov, ki predstavljajo bajno vrednost. Vse drugo je utonilo v krutosti posledic, ki jih je prinesla Japonski izgubljena druga svetovna vojna.

ko je japonski ribič ponudil bisere za četrtino cene, ki je bila dotlej v veljavi.

Na višku svoje dejavnosti je Mikimoto mogel zadostiti komaj 75 odstotkov povpraševanja po umetnih bisernih. Tedaj seveda ni bil več ubog ribič, temveč bogat trgovec, ki se je povzpela do naslova »kralja umetnih biserov«. V svojih podjetjih je zaposloval kot operaterke večinoma ženske, ki so za to delo najbolj pripravne.

V naravnem akvariju v Miamiju (Florida) veselo plavajo tudi morski artistični delfini. Pogledite, kako elegantno sta ta dva školjka po ponujeno hrano

Uprizoritev MKUD »Oton Župančič« na novomeški gimnaziji

Sredi aprila je MKUD »Oton Župančič« na novomeški gimnaziji uprizorilo v Domu ljudske prosvete dramatizirano novelo Ivana Tavčarja »Cvetje v jeseni«. ki ni samo rousseaujevska visoka pesem priložni in ljudski nepokvarjenosti, marveč hkrati slavospev zdravju in moči, aktivnosti in delu. Če hobeč jesti — moriš delati; to je jeno Tavčar postavlja kot svoje temeljno načelo. V noveli poveljuje srednjega kmetarja, ki mu pomeni hrtušice zdravega naroda in trdnosti države. Poveljuje pa tudi kmečkoga proletarja. Prepričan je, da sme samo delo uravnarati pravdne odnose med ljudmi. Novela je polna čudovitega, toplega humorja, ki ga je pisatelj prinesel iz domačega kraja, polna je drastičnih primerov in pisana v jedrnatem jeziku. Slovensko kmetico n. pr. primerja s mulo, ki zarana in odgrinja vozari po andaluskem skalovju... Življenje, polno poezije, navade — vse zablisti pred nami. Kralj pod Blegošem se zvrže pred nami, tisto čudovito polje in kosce, kjer je 38-letni izobražen preživel mnogo lepih dni med preprostim ljudstvom in našel svojo zapopzeleno ljubezen, mlado, kmečko dekletko Meto.

Mahniti velja leto kot za Visočko kroniko: osebe in njih usode so zaradi opisovanja potisnjene v stran in niso dramatične. Vsaka dramatizacija takega dela ne more uspeti. Drama ima namen pokazati usodo ljudi, ki so zaradi nekega dogodka in svojih značajev prišli v konflikt. Karakterje je treba torej prikazati v dejanju in ne v recitaciji — in dognati nujnost konca. Vedeti moramo, da napetost drame ustvarjajo dejanja, dogodki, ne pa nedramatski dialogi na odru, ki jim verjamemo ali pa ne. Dramatizator ne sme biti enostaven prepisovalski dialogov, ampak ustvarjalec, ki dela iz napisane snovi. Iz dela bi bilo treba izluščiti nekaj oseb in jih postaviti na neko skupno ploskev ter iz konflikta pripeljati do končne rešitve, skratka: vsebno presaditi na deske, kjer ved ne govori pisatelj, ampak si značajce riješijo osebe same s svojo dejavnostjo. Zato je nujno, da so take predstave razstrgane, čeprav skuša vztrajati lektor. Dosegeti sile, ki se zvrže druga za drugo brez dramatičnih vez, ne more napovedovalci povežati v celoto, da bi Cvetje v jeseni živelo na odru kot nam zaživi občinstvo novele. To so le fotografije iz novele, ob katerih ostane

človek hladen in ga še tako spretna igra n. pr. pokličnih igralcev ne more ogreti. Živno se spominjam, kako je naš odlični igralec Skrbinek »plaval« v vlogi Polikarpa (Visočka kronika) v ljubljanski Drami pred vojno, čeprav je poklical na pomoč vse svoje znanje in igralsko rutino.

Razumljivo je, da je poskus, uprizoriti Cvetje v jeseni z začetni, tvegan. Delo je z večjo roko vodil prof. M. Dobovšek, ki je mlade igralce vpeljal v igraje, kolikor je to z začetniki sploh mogoče, ob nejasnih značajih, ki so v delu samo nakazani. Priprati za začetniki vose poezijo gorenskih košenice, polja in gozdov pod Blegošem, ki jo je pisatelj tako lepo in doživljeno ter z nadihom romantično podal v noveli, ni bilo mogoče. Čeprav je njegovemu naročju, ko izve, da jo snubi, je igrala Debeljakova. Srametljivost sedemnajstletne rahle ročice, ki more vzkličati samo iz čudovito sveže gorске zemlje, je dobro nakazala. To je pot otrok, ki jih Tavčar najraje oblikuje, ljubka in bistra, ki poživl Dr. Ivana, da se odloči kupiti Mlačanovo posestvo in se pokmetiči ter jo vzeti za ženo. Toda umre mu v naročju od nenadne smrti. Dr. Ivan doživi to ljubezen, čeprav je prišla pozno, prav tako, kakor pride včasih kako čevljar v jeseni... sadu ne rodi, kakor ga ne rodi jesenjev cvet. Oba sta pokazala naravno igro, vendar je bila zadnja scena za oba težka. Scenarij in palno je pritegnila V. Gričar v vlogi Luce, ki jo je kot začetnica prav lepo oblikovala. Tavčar je prikazal vso bedo Luce, njeno trpljenje in bedni pogrešek — ena najprejstreljivih socialnih prilik v našem slovenski Priljubljeni smo njemu izpovedi, ki je bilo doživljeno. Stari veterinar Jakobin je zaživel pred nami (Novak B.). Tudi zdravnik (Markelj A.), je pokazal dobro igro in lepo izgovarjal. Leni hlapček Daniel (Hočevar A.) propadla kot piščanec, igral ga je pretirano. Pravo nasprotje je kmetič Anžon (Kastelj), ki je Tavčarju uveljavil kmetičnega proletarja. Kmet Mlačan (Pelko A.), ki prodaja svoje posestvo, okuša kmetičev (Lara) Senica (gospa Helena), Pečetin (Bom), Kukman (Skalar), Peterlin (Kalar), Mihelič, Gričar M. in Penca (terice), Bele (Elovrica), Saje (Katinica) in Bartl (Lovrica). Napovedovalce je lepo čital J. Markelj.

Cvetje v jeseni je ena najpriljubljenih Tavčarjevih umetnin, predeta z veliko ljubeznijo do domačega grude, besede in do vsega našega. Priporočam, da v bodoče gimnazijci nastudirajo lajše delo, učitelj:šče Novo mesto.

Dr. Tona Trdan

Za mladinski nagradni natečaj

Kako sem doživela osvoboditev

Rada bi napisala nekaj toplega, iskrenega v spomin na tiste prve svobodne dni, ki so že daleč za menoj, saj sem bila takrat še pravi otrok, a so spominj nanje v duši še vedno sverli in živi. Ali bo res še deševine prvič zavel diš svobodne pomladi? Da! Čas gre bliskovito naprej in vse ostaja za nami.

Maj 1945! Ena najlepših pomlad, kar sem jih doživela. Nič več nas ne pretresa grmenje topov in drdranje mitraljezov, povsod vidim same vesele, radostne obraze. Šolski otroci z učiteljsko stojimo na mostu, v rokah imamo polno rož in čudno nemirni, veseli pričakujemo partizanov. Končno prikorakajo. Naše veselje je nepopisno, objujemo jih s cvetjem, jih pozdravljamo in objemamo. — Delo na polju počiva. Le kdo bi delal v takem trenutku? — Svoboda! Kako dolgo smo te čakali! V hipu je pozabljeno prestano trpljenje in vera v lepšo prihodnost zjame vse ljudi. Zvonovi zvonijo, ljudje navedeno pozdravljajo osvoboditelje. Doige ure stojimo na cesti, dokler ne odide zadnji partizan. Teško je opisati vsa čustva, ki so nas takrat navdajala. Ne samo otroci, tudi mošče in starišči so jokali od veselja.

Vsi pionirji smo se potem zbrali pred šolo in v spreduro odkorakali skozi vas. Mislili smo, da bomo sami, pa so se nam pridružili tudi mošče, fantje in dekleta. Nič se ni strahoval svojih radostnih čustev. Preveliko je bilo trpljenje, ki so nam ga prizadeli okupatorji, preveč naših ljudi je pomrlo na Rabu in v Gonarju in še svedeli so bili grobovi talcev tam za Cabranko.

Res, čudovita je bila tista pomlad — prva v svobodi. Le malo spominov je tako živih, kakor so spomini na osvoboditev! In sedaj je od takrat že deset let. Naša domovina je v teh desetih letih prehodila težko, toda uspešno pot. Zdjaj smo svobodni, lahko delamo, lahko se učimo. Po desetih letih je spet pomlad, naša deseta, svetla in lepa pomlad in svobodni!

Olga Lenac
učitelj:šče Novo mesto.

Pozabljen vlomilec
V Montrealu v Kanadi se je v neko vilo vthopital vlomilec, da bi odotomni lastnikom pobral dragocenosti. Posrečilo se mu je. Ko pa je že hotel iz vile, je opazil v predsobi čeden povrnik. Hitro je svojega silekal in oblekel boljše, nato pa veselo smuknil na ulico.

Stanovalci so prišli domov, opazili, da so dragocenosti zginele in alarmirali policijo. Policaji so vzele povrnika, da bi z njegovo pomočjo odkrili vlomilca. To pa je bilo odveč, kajti vse pobrane dragocenosti so našli v žepih. Vlomilec jih je namreč pozabil v svojem suknjčiču.

Nevarni april
Da je april muhast mesec, je že davno znano, sedaj pa so dognali, da je tudi hudo nevaren, namreč za zakonske »grenice«. Znana švedska psihiatriona Soebrena, ki je te probleme študirala, trdi, da ženske storijo »lahkomiselnih korakov« največ v aprilu — 29%. Pa tudi moška nezvestoba je v tem muhastem mesecu najhujša — 21%. Na ostale mesece odpade povprečno le 8%. Na srečo je april že za nami.

Ne pozabite: vsak naročnik »Dolenjskega lista« je ZAVAROVAN!

ZA FRANJE FINIH TKANIN PERLANO SVILNO V VOLNE JE EDINO SREDSTVO

Senior

TOVARNA PROIZVOD **Zlatorog** MARIBOR

Ce kreneš iz Porto-Vecchia v severozahodni smeri proti notranjosti otoka, boš opazil, da se tla naglo zvišujejo, in po triurni hoji po vijugastih stezah, ki jih obdajajo skaloviti predeli in tu pa tam križajo doline, se boš znašel pred zelo prostorno makijo. Makija je domovina korziških ovčarjev in takih, ki so prišli navkriž s postavo. Treba je vedeti, da korziški kmet, da bi si približal trud z gnojenjem, zažge nek del gozda, ne da bi si belil glavo, če seže ogenj doli, kot je treba. Naj pride karkoli, če posejejo to zemljo pogojeno s pepelom dreves, ki so poprej na njej rasla, si lahko prepričan, da bo žetev dobra. Ko pozanjejo k lasje — stebila kar pušče, ker jih dala preveč dela, če bi jih hoteli pobrati — poženo naslednje spomlad iz korenin, ki so ostale pod zemljo, doigi po ganjki, ki v nekaj letih dosežejo višino sedem do osem čevljev. In prav tej bujni hosti pravijo makija. Tvorl jo vseh vrst dreves in grmi, prepleteni in pomešani med seboj po mlji volji. Prehod si lahko zagotoviš za se sekuro v roki, včasih pa naletiš na tako gosto makijo, da celo divji ovni ne morejo prodrati vanjo.

Ko sem bil 18. leta na Korziki, je Matteo Falcone imel hišo pol mljce od te makije. Bil je kar dovolj premožen za tiste kraje; živel je udobno, se pravi, ne da bi sam delal, od tega, kar so mu vrgle črede, ki so mu jih pasli po planinah pastirji, neke vrste nomadi. Ko sem ga videl — bilo je dve leti po dogodku, o katerem vam bom pripovedal — se mi je zdelo, da ima največ pedeset let. Predstavljajte si majhnega, toda krepkega človeka kodrastih, kot oglje črnih las, orlovskega nosu, tankih ustnic, velikih, živih oči in temne polti. Celo v deželi, kjer je toliko izvrstnih strelecev, je slovel zaradi svojih spretnosti. Na ovna, na primer, ni nikoli streljal s šibrami, ampak ga je na sto korakov podrš s strelom v glavi ali pleče kakor se mu je pač zahotelo. Ponoči je rabil orojke prav tako spretno kakor podnevi in v doki njegovih sposobnosti so mu pravili take stvari, da bi jih nemara ne verjel, kdor se ni bil na Korziki. Na razdaljo osemdeset korakov so postavili papirnati zaslon, velik kot krošnik, za njim pa prižgano svečo. Prilodni je puško k licu, nato pa so svečo ugasnili. Čez mihi navito je v popolni temi sprožil in s štirimi strelji trikrat prelučkal zaslon. Zaradi te ne-

PROSPER MÉRIMÉE

Sin, ki je izdal

(Matteo Falcone)

Z G O D B A S K O R Z I K E

pojmljive spretnosti si je Matteo Falcone pridobil velik sloves.

Veljal je za dobrega tovariša pa tudi nevarnega nasprotnika. Ker je bil poleg tega tudi uslužen in radodaren, je živel v miru z vsemi prebivalci portovečičkega okraja. Pripovedovali pa so o njem tudi, da se je moral v Corti, odkoder je imel ženo, precej odločno otrepsati tekmeča, ki je veljal za prav tako nevarnega v boju kakor v ljubezni. Matteo so namreč pripisovali strel iz puške, ki je presenetil tega tekmeča ravno, ko se je pred zrcalom, obešenim na okno, pripravljval k britju. Ko se je zaveda malo pozabila, se je Matteo oženil. Žena mu je povila tri hčerke — zaradi tega je bil besen — in končno sina, kateremu je dal ime Fortunato; to je bil up družine in dedič rodbinskega imena. Hčerke so se dobro poročile in njihov oče je v silih lahko računal na nože in puške svojih zetov. Sin je imel šele deset let, vendar je kazal že lepe sposobnosti.

Neki jesenski dan je Matteo že zgodaj odšel z ženo, da pogleda v makiji eno svojih čred. Mali Fortunato je hotel z njima, toda planina je bila predaleč, razena tega je nekdo moral varovati dom. Zato ga je oče zavrnil. Videli bomo, ali ni imel vzrok, da se tega kesa.

Ze nekaj ur je bil zdoma. Mali Fortunato je mirno zlek-njen na soncu gledal sinje planine ter ravno premišljal, kako bo šel v nedeljo kosit v mesto k stricu kaporalu, ko ga je v premišljevanju zmotilo streljanje. Škočil je pokonci in se obrnil proti planoti, odkoder je prihajalo streljanje. Slišati je bilo še druge strele iz puške v neenakih presledkih: prihajali so vedno bliže. Končno se je na

Kaporal, so bili nekoč načelniki, ki so jih postavile korziške občine, kadar so se uprle fevdalni gospodarji. Danes dajejo včasih to ime človeku, ki ima zaradi svojih posest, zvez in začetnikov velik vpliv in dejansko izvaja sodno oblast v okraju. Korzižanci se dele po starodavni šegi na pet kast; na plemiče, kaporalje, meščane, plebejce in tuje.

stezi, ki je vodila s planote proti Matteovi hiši, prikazal človek v koničasti kapi, kakršne nosijo hribovci; bil je bradat, oblečen v cunje in se je komaj vlek, naslanjaje se na puško. Bil je ranjen v bedro.

Ta človek je bil izgnanec. Ko je ponoči šel v mesto kupovat smodnik, je spetoma padel v zaselo korziških orožnikov. Po junaški obrambi se je divje zasledovan pričel umikati od skale do skale, streljaje na preganjalce. Toda ker je bil le malo pred orožniki in ranjen, se ne bi mogel prebiti do goščave, preden bi ga dohiteli.

Približal se je Fortunatu in mu rekel:

- Si ti sin Mattea Falconeja?
- Da.
- Ja sem Gianeto Sanpiero. Rumeni ovrtniki? me zasledujejo. Skrij me, kajti ne morem več daleč!
- Kaj pa poroč moj oče, če te skrijem brez njegovega dovoljenja?
- Rekel bi, da si storil prav.
- Kdo ve?
- Hitro me skrij; že grede!
- Počakaj, da se vrne oče!
- Naj čakam? Prokletot! V petih minutah bodo tukaj. Skrij me, sicer te ubijem!

Fortunato pa mu je odgovoril z največjo ravnodušnostjo:

- Tvoja puška je prazna, v
- Orožniki so tedaj nožni rjave oblike z rumenimi ovrtniki,

torbič pa tudi nimaš nobenega naboja.

- Imam bodalo.
- Mar boš tekel tako hitro kot jaz?

Skočil je, da ga oni ni mogel doseči.

— Ti nisi sin Mattea Falconeja! Ali boš dovolil, da me ujamejo pred tvojo hišo?

Zdelo se je, da je fanta to ganilo.

— Kaj mi daš, če te skrijem?

— Je rekel in se približal.

Hajduk je pobrskal po usnje-ni torbi za pasom in izvlekel petfrankovski kovancec, ki ga je bil nedvomno hranil, da si kupi smodnik. Fortunato se je ob pogledu na srebrnik nasmešnil, segel po njem in rekel Gianettu:

— Nič se ne boji!

Brž je napravil veliko jamo v seneni kopic ob hiši. Gianeto se je spravil vanjo, fant pa ga pokrli, vendar mu je pustil toliko zraka, da bi mogel dihati, pa bi vendar nihče ne mogel slutiti, da se v senu skriva človek. Poleg tega se je domislil kar nenavadne zvijače. Šel je po mačko z mladiči in jih postavil na seneni kup, da bi ustvaril videz, kakor da ga že dolgo ni nihče opazil. Nato je na stezi pri hiši opazil sledove krvi; skrbno jih je pokrli s prahom in, ko je bilo to opravljeno, se je z največjo mirnostjo spet zleknil na soncu.

jan po glavi, skako do ročil pa res ne vem... »

»Zakaj ne?«
»Veste, jaz sem posadil skoraj same moške, ti pa težka rodijo...«

»Moške krompirje? Kako ste jih pa poznali?«
»Po cimih! Se je odrezal Boštjan.«

DOBER ODGOVOR

»Zakaj so pa pri vas pomaranče tako drage?«
»I kakaj? Zato, ker so 420 din kilogram!«

DVOUMNO

»Ti, če misliš, da sem osel, kar povem, da si naletel na pravega!«

DOBER DOKAZ

»Meta, ali je Frtavčovka res taka kletuplatja?«
»Nič ne rečem; ampak ko se je poleti vrnila s počitnic na morju, je imela jezik prav tako ožgan od sonca kot Ži-vot...«

SKODA

»Miha, ta teden bodo v naši vasi popisali vole.«
»Hudimana, jaz bom pa ravno takrat zdoma!«

DOBER NATAKAR

»Zakaj si pa dal natakarju tako visoko napitnico?« je vprašal Miha Matevža, ko sta šla iz bara.
»Veš, fant je zaslužil. Poglej, kako eleganten plašč mi je prinesel namesto moje oguljene suknje.«

»Očka, kaj ti nisem pravil, kako čedne lutke so v tej trgovini!«

OKROGLE BODICASTE

POSTENJA NI
Sodnik: »Cujte, ste vlom opravili sami ali ste imeli pomočnika?«
Obtoženec: »Kakšnega pomočnika neki, tovariš sodnik! Kako se pa more človek še zanesti na poštenje drugih...«

KROMPIRJEV SPOL
Njega dni je Boštjančkovega očeta vprašala mestna gospa, ko je šla mimo njave: »No, oče, kako bo letos krompir rodil?«

»Hm, se je popraskal Boštjančič pa tudi nimaš nobenega naboja.«

DOBER DOKAZ
»Meta, ali je Frtavčovka res taka kletuplatja?«
»Nič ne rečem; ampak ko se je poleti vrnila s počitnic na morju, je imela jezik prav tako ožgan od sonca kot Ži-vot...«

SKODA
»Miha, ta teden bodo v naši vasi popisali vole.«
»Hudimana, jaz bom pa ravno takrat zdoma!«

DOBER NATAKAR
»Zakaj si pa dal natakarju tako visoko napitnico?« je vprašal Miha Matevža, ko sta šla iz bara.
»Veš, fant je zaslužil. Poglej, kako eleganten plašč mi je prinesel namesto moje oguljene suknje.«

